

Sinteza obiecțiilor și propunerilor
la proiectul Legii pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002
(combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene)

Participantul la avizare	Nr.	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Procuratura Generală	1	Redacția alin.(5) cu care se propune completarea art.240 din Codul penal, ar fi oportună să conțină acțiunile prevăzute la alin.(1)-(4) săvârșite de un grup criminal organizat sau de către o organizație criminală. Or, agravanta în cauză este condiționată de comiterea faptelor ilegale anume de către grup criminal organizat sau de către o organizație criminală, potențialul cărora la comiterea faptelor ilegale este net superior față de o singură persoană fizică sau juridică, de regulă acestea fiind constituite anume în acest sens. Mai mult ca atât, utilizarea banilor în sumă de 234 000 lei (20 salarii medii prognozate\ din împrumuturile interne sau din fondurile externe de către un grup criminal organizat sau de către o organizație criminală ar urma să rămână nesancționată.	Se acceptă. Dispoziția alin. (5) va avea următorul cuprins: „Acțiunile prevăzute la alin. (1)-(4) săvârșite de un grup criminal organizat sau de către o organizație criminală,”
	2	Sanctiunea propusă pentru alin.(3) al art.244 din Codul penal, la limita maximă, sub formă de amendă în mărime de 6000 unități convenționale, este mai mică decât cea stabilită pentru agravanta prevăzută la alin.(2), care constituie 7000 unități convenționale, fapt care contravine tehnicii legislative de creare a unei norme penale, în care, pentru fiecare agravantă trebuie să fie stabilită o pedeapsă mai mare decât pentru infracțiunea tip și agravanta anterioară, obiecție valabilă și pentru sancțiunea prevăzută pentru persoana juridică.	Precizare. Norma de incriminare prevăzută la alin. (3) este o infracțiune tip, incidentă faptelor infracționale care au ca efect diminuarea veniturilor vărsate în bugetul Uniunii Europene sau în bugetele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii. Totodată, alin. (1) și (2) protejează relațiile sociale cu privire la formarea bugetului public național pe calea executării obligațiilor fiscale de către întreprinderile, instituțiile și organizațiile contribuabile, astfel încât au o

		legătură directă și nu pot fi dispersate. În același context, apreciem regimul sancționator al infracțiunilor încadrate la art. 244 unul corect și proporțional cu gravitatea faptelor infracționale.
3	<p>În dispoziția art.244⁴ alin.(l) propunem substituirea textului „adică fapta comisă în cadrul unor scheme frauduloase cu caracter transfrontalier având ca efect diminuarea” cu textul „adică acțiuni ilicite cu caracter transfrontalier care au ca efect diminuarea”.</p> <p>La lit.a) al alin.(l) din același articol, propunem înlocuirea cuvântului „incorecte” cu textul „în care au fost incluse date denaturate”.</p>	<p>Precizare.</p> <p>Pentru a transpune art. 3 alin. (2) lit. (d) din Directivă, în versiunea propusă a proiectului a art. 244⁴, se impune necesitatea transpunerii prealabile a Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, or această prevedere nu este aplicabilă Republicii Moldova, deoarece în Codul fiscal al Republicii Moldova lipsesc prevederi similare. Cu titlu de drept comparat remarcăm dispozițiile Titlului VII din Codul fiscal al României.</p> <p>În consecință, este prematură propunerea de adoptare a art. 244⁴ din Codul penal în versiunea proiectului, astfel încât acesta urmează a fi exclus din proiect.</p>
4	<p>Subsecvent, este de menționat că în lipsa unor intervenții legislative și la Codul de procedură penală pe latura competenței materiale de efectuare a urmăririi penale, această competență va reveni organului de urmărire penală a Ministerului Afacerilor Interne, fapt ce va crea o confuzie pentru organele de aplicare a legii. Or, în condițiile completării Codului penal cu un articol nou (art.244⁴), opinăm asupra necesității de completare a proiectului cu modificări ce vizează și Codul de procedură penală nr. 122/2003. Astfel, propunem completarea dispoziției art. 269² și art.270² alin.(l) pct.4 din Codul de procedură penală, cu „art.244⁴”, în sensul stabilirii, competenței procesual penale de efectuare a urmăririi penale în caz de fraudare a sistemului comun privind taxa pe valoare adăugată, Serviciului Fiscal de Stat, sau după caz (dacă</p>	<p>Precizare.</p> <p>Luând în considerare raționamentele expuse la pct. 3 din prezentul tabel, propunerile înaintate nu prezintă relevanță în contextul acestui proiect de lege.</p>

		valoarea prejudiciului cauzat depășește 50000 de unități convenționale) Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.	
5		In aceeași ordine de idei, propunem completarea șirului de articole prevăzut la art.229 ² alin.(2) din Codul de procedură penală și art.2 alin.(2) din Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale cu articolul „244 ⁴ ”. În acest mod, organul de urmărire penală la investigarea infracțiunii privind fraudarea sistemului comun privind taxa pe valoare adăugată (art.244 ⁴) va putea dispune prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale urmărirea bunurilor infraționale, acumularea probelor cu privire la acestea, în condițiile art. 258 din Codul de procedură penală.	Precizare. A se vedea raționamentele expuse la pct. 3 și 4 din prezentul tabel.
6		4. La art.332 ² alin.(1) din proiect propunem substituirea cuvântului „sustragerea” cu cuvântul „însușirea”. Această propune își găsește sorginte în redacția actuală a art. 191 din Codul penal - Delapidarea averii străine, motiv pentru care propunem uniformizarea terminologiei utilizată.	Nu se acceptă. Făcând trimitere la pct. 17 din Hotărârea Curții Supreme de Justiție nr. 23 din 28 iunie 2004, cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor, delapidarea constă în însușirea, folosirea sau transmiterea de către făptuitor, în interesul său sau pentru altul, de bani, valori sau alte bunuri încredințate pentru a le gestiona sau a le administra. Sustragerile bunurilor săvârșite de către șoferi, tractoriști, căruțași și alte persoane cărora aceste bunuri li s-au încredințat conform unui document valabil pentru o singură dată (bon de livrare, tichet de schimb etc.), prin evidență pentru transportarea de pe câmp la locul de păstrare nemijlocit în gospodărie sau în afara ei, urmează a fi calificate drept sustrageri săvârșite prin metode de însușire și delapidare a bunurilor care sunt încredințate făptuitorului. Dacă, însă, sustragerea a fost săvârșită de persoane cărora nu li s-au

			<p>încredințat bunurile dar ei au avut acces la cele sustrate în legătură cu lucrul executat (combaineri, hamali, paznici, îngrijitori de vite etc.), acțiunile lor urmează a fi încadrate drept sustragere prin furt. Prin urmare, se face distincție între noțiunea de „sustragere” și cea de „însușire”, astfel prima se consideră forma prin care are loc săvârșirea faptei, iar „însușirea” reprezintă modalitatea prin care are loc această „sustragere”, respectiv este cea mai potrivită.</p> <p>Mai mult ca atât, în doctrina dreptului penal e reținut unanim faptul ca noțiunea de „însușire” este o preluare și adaptare nereușită a textului din limba rusă în română, astfel încât prin Legea nr. 136/2023, art. 191 din Codul penal a fost amendat în acest sens, asigurând o abordare uniformă.</p>
Ministerul Afacerilor Interne	7	<p>La proiectul hotărârii Guvernului: Subsidiar, se remarcă faptul că, potrivit art. 42 alin. (3) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, se interzice ca denumirea unui proiect de act normativ să fie identică cu cea a altui act normativ în vigoare, care reprezintă numirea generică a actului în funcție de categoria acestuia, iar obiectul reglementării exprimat sintetic. În contextul celor enunțate supra, se propune modificarea denumirii proiectului de act normativ, în următoarea redacție „Lege pentru modificarea unor acte normative (combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene)”. 2. Proiectul hotărârii urmează a fi completat cu numele și prenumele contrasemnatărilor.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea înaintată nu poate fi reținută având în vedere că proiectul urmărește modificarea Codului penal nu și a altor acte normative, iar dispozițiile art. 42 alin. (3) la care se face referire nu sunt incidente unui act de modificare.</p>
	8	<p>3. În sancțiunile prevăzute pentru persoana fizică la art. 240 alin. (5) din proiect, și anume „privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții”, aceasta urmează a fi completată cu sintagma „sau de a exercita o anumită activitate”, în corespundere cu art. 62 alin.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Sancțiunea art. 240 alin. (5) se va completa cu textul „sau de a exercita o anumită activitate”.</p>

	(1) lit. b) și art. 65 Cod penal, întrucât persoana se poate folosi la săvârșirea infracțiunii și de activitatea pe care o desfășoară nu doar de funcția pe care o deține în momentul comiterii infracțiunii.	
9	4. La pct. 2 din proiect, completarea art. 244 cu alin. (3), se recomandă exprimarea laconică a dispoziției acestei modalități normative de comitere a infracțiunii, și anume „Faptele prevăzute la alin. (1)” succedată de urmarea prejudiciabilă menționată în proiect. Astfel, se propune exprimarea în următoarea redacție „Faptele prevăzute la alin. (1), dacă au avut ca efect diminuarea resurselor bugetului Uniunii Europene sau ale bugetelor gestionate de Uniune ori în numele acesteia, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari, se sancționează [...]”	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă.</p> <p>Dispoziția alin. (1) de la art. 244 protejează relațiile sociale cu privire la formarea bugetului public național pe calea executării obligațiilor fiscale de către întreprinderile, instituțiile și organizațiile contribuabile, obiectul imaterial îl reprezintă obiectele impozabile, iar unul din semnele obligatorii a laturii obiective, îl reprezintă urmările prejudiciabile sub forma neachitării impozitelor și taxelor la bugetul public național bugetele locale, bugetul asigurărilor sociale sau alte bugete, în cazul, modul, cuantumul și termenul prevăzut de Codul fiscal. În acest context, se impune demarcarea expresă a faptelor ce atentează la bugetul public național de cele ce prejudiciază bugetul Uniunii Europene, acestea din urmă fiind de natură diferită. Totodată, ținem să precizăm că art. 244 alin. (3) din proiect a fost ajustat în vederea unei transpuneri cât mai exacte a art. 3 alin. (2) lit. (c) din Directivă.</p>
10	8. Potrivit Art. II din proiect, legea intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Totodată, norma generală care reglementează momentul intrării în vigoare a actelor normative statuează termenul „peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data expres indicată în textul actului normativ”. În această ordine de idei, subliniem lipsa justificării termenului de intrare în vigoare a actului amendat or, în conformitate cu art. 56 alin. (3) din Legea 100/2017, (3) intrarea în vigoare a actelor normative poate fi	<p style="text-align: center;">Precizare.</p> <p>Nota informativă urmează a fi ajustată corespunzător.</p>

		stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.	
	11	9. Complementar, se recomandă ajustarea Notei informative a proiectului hotărârii la rigorile Anexei nr. 1 din Legea 100/2017 și completarea acesteia cu compartimentele privind „Constatarea expertizei anticorupție”, „Constatarea expertizei de compatibilitate”, „Constatarea expertizei juridice” și „Constatarea altor expertize”.	Precizare. Proiectul de lege <i>ab initio</i> nu poate avea incorporată în nota informativă rubricile la care se face referire, or expertiza anticorupție se efectuează după definitivarea în baza sintezei a proiectului de act normativ. În partea ce ține de dispozițiile privind expertiza juridică, acestea nu sunt incidente proiectelor de acte normative promovate de Ministerul Justiției.
Ministerul Finanțelor	12	1. Completarea Codului penal cu un nou articol 134 ²⁵ , cu următorul cuprins: Articolul 134 ²⁵ . Interesele financiare ale Uniunii Europene <i>Interesele financiare ale Uniunii Europene reprezintă toate veniturile, cheltuielile și activele care sunt cuprinse în, sunt colectate în sau sunt datorate la:</i> a) bugetul Uniunii Europene; b) bugetele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii Europene înființate în temeiul tratatelor sau bugetele gestionate sau monitorizate direct sau indirect de acestea.	Precizare. În vederea unei transpuneri a noțiunii de „interese financiare ale Uniunii”, adaptate cât mai reușit la instituțiile, limbajul și noțiunile juridice specifice legislației penale naționale, proiectul de lege prevede modificarea art. 126 ¹ .
	13	2. Completarea Codului penal cu nou articol 134 ²⁶ , cu următorul cuprins: Articolul 134 ²⁶ . Frauda intereselor financiare ale Uniunii Europene <i>Frauda intereselor financiare al Uniunii Europene reprezintă:</i> a) <i>frauda în legătură cu cheltuielile adică orice acțiune sau inacțiune săvârșită pentru a obține un profit ilegal pentru autor</i>	Nu se acceptă. Ținem să precizăm că la transpunerea unui act UE se ține cont că, noțiunile utilizate în astfel de acte normative adresate tuturor statelor membre au un caracter general aplicabil, în considerarea limbajului juridic diferit al fiecărui stat membru, de aceea limbajul și noțiunile juridice în legislația națională trebuie adaptate în mod

	<p><i>sau pentru altă persoană și/sau cauzarea unei pierderi în ceea ce privește interesele financiare ale Uniunii, prin:</i></p> <p><i>I. utilizarea sau prezentarea de declarații sau documente false, incorecte sau incomplete, având ca efect deturnarea sau reținerea necuvenită de fonduri sau active de la bugetul Uniunii ori de la bugetele gestionate de Uniune sau în numele acesteia;</i></p> <p><i>II. utilizarea necorespunzătoare a unor astfel de fonduri sau active în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate inițial, care prejudiciază interesele financiare ale Uniunii;</i></p> <p><i>b) fraudă în legătură cu veniturile, altele decât cele prevăzute la lit. c), adică orice acțiune sau inacțiune având ca efect diminuarea ilegală a resurselor bugetului Uniunii sau ale bugetelor gestionate de Uniune ori în numele acesteia, prin:</i></p> <p><i>I. utilizarea sau prezentarea de declarații sau documente false, incorecte sau incomplete;</i></p> <p><i>II. utilizarea necorespunzătoare a unui beneficiu obținut în mod legal, având același efect.</i></p> <p><i>c) fraudă în legătură cu veniturile obținute de propriile resurse de TVA, adică orice acțiune sau inacțiune având ca efect diminuarea ilegală a resurselor bugetului Uniunii, prin:</i></p> <p><i>I. utilizarea sau prezentarea de declarații sau documente false, incorecte sau incomplete privind TVA, având ca efect diminuarea resurselor bugetului Uniunii;</i></p> <p><i>II. prezentarea unor declarații corecte privind TVA pentru a masca în mod fraudulos neplata sau constituirea unor drepturi necuvenite la rambursări de TVA.</i></p>	<p>corespunzător în procesul de transpunere a legislației, ceea ce se propune prin proiectul de lege transmis spre consultare publică.</p>
<p>14</p>	<p>2. Expunerea art. 244⁴ din proiect cu următorul cuprins: Articolul 244⁴ Fraudarea intereselor financiare ale Uniunii Europene</p> <p><i>(1) Comiterea infracțiunii prevăzute de prezentul Cod, care a dus la fraudarea intereselor financiare al Uniunii Europene prin deturnarea, reținerea necuvenită de fonduri sau active și/sau diminuarea ilegală a resurselor bugetului Uniunii sau ale</i></p>	<p>Precizare.</p> <p>A se vedea raționamentele expuse la pct. 3 din prezentul tabel.</p>

bugetelor gestionate de Uniune ori în numele acesteia, altele decât cele prevăzute la alin. (3), dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 6000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 9000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Faptele prevăzute la alin. (1) săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală se pedepsesc cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 4 la 8 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 13000 la 16000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(3) Comiterea infracțiunii prevăzute de prezentul Cod, care a dus la fraudarea intereselor financiare al Uniunii Europene în legătură cu veniturile obținute de propriile resurse de TVA prin diminuarea cu cel puțin zece milioane de euro, în echivalentul monedei naționale, a resurselor bugetului Uniunii Europene, se pedepsește cu amendă în mărime de la 10000 la 15000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 6 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 20000 la 40000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea acesteia.

(4) Fapta prevăzută la alin. (3) săvârșită de un grup criminal organizat sau de către o organizație criminală, se pedepsește cu amendă în mărime de la 15000 la 20000 de unități convenționale

		<i>sau cu închisoare de la 5 la 10 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 40000 la 60000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea acesteia.</i>	
	15	Totodată, evidențiem asupra necesității efectuării unei analize suplimentare a art.II din proiect în sensul dacă propunerile de completare a Codului penal, aferente combaterii fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, vor putea fi aplicate din momentul publicării acestei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (or, eventual, anumite prevederi ar putea fi aplicabile de la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană).	Precizare. Data intrării în vigoare a unor prevederi din proiect urmează a fi revizuită prin prisma celor expuse în conținutul observației.
Uniunea Avocaților din Republica Moldova	16	La art. I pct. 1 din proiect, referitor la alin. (5) art. 240 Cod penal, propunem substituirea textului „alin. (2)-(4)” cu textul „alin. (2)-(3)”, or la alin. (4) art. 240 Cod penal sunt prevăzute componentele agravante ale infracțiunilor prevăzute la alin. (2) și (3).	Nu se acceptă. A se vedea pct. 1 din prezentul tabel.
	17	La art. 244 ⁴ propus prin proiect, semnificația noțiunii de „scheme frauduloase” este incertă. Articolul 22 din Constituție garantează împreună cu articolul 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (nullum crimen, nulla poena sine lege). De asemenea, potrivit jurisprudenței Curții, articolele 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție garantează standardul calității legii penale substanțiale (a se vedea DCC nr. 97 din 12 iulie 2022, § 26). Atunci când este preluat un text al directivei UE se va ține cont că, noțiunile utilizate în astfel de documente adresate tuturor statelor membre au un caracter general aplicabil, în considerarea limbajului juridic diferit al fiecărui stat membru, de aceea limbajul și noțiunile juridice	Precizare. A se vedea raționamentele expuse la pct. 3 din prezentul tabel.

		<p>trebuie adaptate în mod corespunzător în procesul de transpunere a legislației.</p> <p>Având în vedere că normele juridice ale codului penal nu pot fi interpretate în mod extensiv defavorabil și trebuie să fie previzibile și precise, fără a pretinde totuși la o precizie absolută, în măsura în care din interpretarea sistemică a dispozițiilor Codului penal, din jurisprudența existentă sau din sensul direct al noțiunii nu rezultă conținutul precis al acesteia, propunem reevaluarea acestei noțiuni în scopul imprimării unui sens clar și precis la normei juridice penale.</p>	
Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor	18	<p>La art. 244, propunem stabilirea termenului pedepsei complementare privind privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru persoana juridică, subiect al infracțiunii, or în cazul subiectului infracțiunii persoană fizică, sunt stabilite limitele speciale ale pedepsei complementare, și anume, de la 2 la 5 ani, pe când în cazul subiectului persoană juridică, termenul pedepsei complementare nu este indicat, iar urmare a interpretării coroborate a normei respective cu art. 65 alin. (2) Cod penal, se deduce faptul că, instanța de judecată poate stabili o pedeapsă complementară minimă în cazul condamnării persoanei juridice pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 244 alin. (3) din Codul penal, implicit, poate priva persoana de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 1 an, or această situație este discordantă cu eventuala sancțiune aplicată subiectului persoană fizică, căruia instanța de judecată nu-i poate stabili o pedeapsă complementară mai mică de 2 ani. Subsecvent din considerentele expuse, propunem instituirea unui termen special pentru pedeapsa complementară aplicată persoanei juridice.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În cazul pedepsei complementare de la art. 244 alin. (3) privind privarea persoanei juridice de dreptul de a exercita o anumită activitate se va stabili un termen de la 2 la 5 ani, iar pentru alin. (4) termenul de la 3 la 5 ani, ținând cond de faptul că sancțiunile penale trebuie să fie efective, proporționale și cu efect de descurajare.</p>
	19	<p>Cu referire la propunerea de completare cu un nou alineat a prevederilor art. 244 Cod penal, și anume, cu alineatul (3) ce urmează să incrimineze fapta de diminuare a bugetului Uniunii Europene sau a altor bugete gestionate de către Uniunea Europeană sau de terți în numele acesteia, observăm că fapta</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Considerăm că infracțiunea prevăzută la art. 244 alin. (3) este o formă a evaziunii fiscale având ca efect diminuarea resurselor bugetului Uniunii sau ale bugetelor gestionate de Uniune ori în</p>

		<p>prejudiciabilă nu se încadrează în categoria infracțiunii de evaziune fiscală prevăzută la art. 244, unde obiectul juridic special îl reprezintă relațiile sociale cu privire la formarea bugetului public național pe calea executării obligațiilor fiscale de către întreprinderile, instituțiile și organizațiile contribuabile, obiectul imaterial îl reprezintă obiectele impozabile, iar unul din semnele obligatorii a laturii obiective, îl reprezintă urmările prejudiciabile sub forma neachitării impozitelor și taxelor la bugetul public național bugetele locale, bugetul asigurărilor sociale sau alte bugete, în cazul, modul, cuantumul și termenul prevăzut de Codul fiscal. Reieșind din cele expuse, propunem crearea unei noi componente, de exemplu art. 240² Cod penal, care va succeda componenta de infracțiune de la art. 240 Cod penal, cea de utilizare contrar destinației a mijloacelor din împrumuturile interne sau din fondurile externe, fiind astfel păstrată coerența expunerii și sistematizării juridice în cadrul actului normativ.</p>	<p>numele acesteia. Or, Republica Moldova va participa la formarea părții de venituri a bugetului Uniunii Europene, impunând un regim special de executare a obligațiilor fiscale. De altfel, articol 244 are rolul de a proteja integritatea sistemului fiscal, motiv pentru care se impune sancționarea comportamentelor ilegale care afectează veniturile vărsate din bugetul de stat al Republicii Moldova în bugetul Uniunii Europene sau în bugetele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii înființate în temeiul tratatelor sau în bugetele gestionate sau monitorizate direct sau indirect de acestea. Respectiv aceste fapte urmează să se regăsească în același articol care protejează integritatea sistemului fiscal în ansamblu.</p>
	20	<p>În privința prevederilor de la art. 244⁴ alin. (1) Cod penal, cu referire la termenul pedepsei complementare în cazul subiectului persoană juridică, sunt valabile și se reiterează observațiile, și propunerile înaintate mai sus.</p>	<p>Precizare. A se vedea raționamentele expuse la punctul 3 din prezentul tabel.</p>
<p>Banca Națională a Moldovei</p>	21	<p>Cu referire la proiectul de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene) (număr unic 967/MJ/2023) (în continuare – proiectul), expediat spre avizare de Cancelaria de Stat, Banca Națională a Moldovei, în limitele competenței sale, comunică următoarele.</p> <p>La art. I pct. 1, cu titlu de observație generală, remarcăm că potrivit prevederilor art. 3 alin. (2) lit. a) pct. iii), art. 3 alin. (2) lit. b) pct. iii) și art. 3 alin. (2) lit. c) pct. iii) coroborate cu cele ale art. 7 alin. (3) din Directiva (UE) 2017/1371 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii</p>	<p>Precizare. Modificările în partea ce ține de sancțiunea prevăzută la art. 240 alin. (1) a fost exclusă din proiect.</p>

	<p>Europene prin mijloace de drept penal (în continuare - Directiva (UE) 2017/1371), anumite categorii de fapte prevăzute în Directivă și transpuse în art. 240 din Codul penal sunt sancționate cu o pedeapsă maximă de cel puțin patru ani de închisoare atunci când implică un prejudiciu sau avantaj semnificativ (mai mult de 100 000 EUR).</p> <p>La fel, potrivit art. 7 alin. (4) din Directiva (UE) 2017/1371, în cazul faptelor menționate la art. 3 alin. (2) lit. (a), (b) sau (c) ce implică un prejudiciu mai mic de 10 000 EUR, statele -membre pot stabili sancțiuni de altă natură, decât cea penală. Observăm, că alineatul (1) din art. 240 Cod penal nu prevede nicio condiție privind urmările prejudiciabile, iar “proporțiile mari” referite în alin. (2) – (3) din același articol se situează sub plafonul de 100 000 EUR (având în vedere cuantumul salariului mediu lunar pe economie în 2023).</p> <p>Propunem a se evalua adițional aceste modificări, din perspectiva Directivei (UE) 2017/1371, cu includerea unor explicații adiționale în Nota informativă.</p>	
22	<p>La art. I pct. 2 din proiect, în vederea asigurării finalității scontate a prevederii legale și corespunderii cu Nota informativă a proiectului, după textul „dacă aceasta a avut ca efect diminuarea resurselor bugetului Uniunii Europene sau ale bugetelor gestionate de Uniune ori în numele acesteia” se va exclude virgula și se va completa cu conjuncția „și”.</p>	<p>Precizare. Art. 244 alin. (3) din prezentul proiect a fost revizuit, prin urmare propunerea înaintată nu mai prezintă relevanță.</p>
23	<p>La art. I pct. 4 din proiect, cu titlu de observație generală, semnalăm că în alte articole din Capitolul XV „Infrațiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică”, răspunderea pentru fapta săvârșită de funcționarul internațional, precum și răspunderea pentru fapta comisă de persoana cu funcție de demnitate publică este prevăzută în aliniate distincte (de exemplu, art. 325 alin. (3) lit. a1) și, corespunzător, art.327 alin. (2) lit. b), art. 328 alin. (3) lit. b), art. 332² alin. (3) lit. a), din Codul penal).</p>	<p>Precizare. Analogia cu infracțiunile la care s-a făcut trimitere nu este una pertinentă, în condițiile în care subiectul infracțiunii de la art. 332¹ și 332² alin. (1) nu are calitatea specială de persoană publică, motiv pentru care nu se impune scoaterea în evidență a acestui subiect al infracțiunii.</p>

	24	La art. I pct. 5 din proiect, cu referire la redacția propusă la art. 332 ² alin. (1) Cod penal, propunem evaluarea oportunității corelării definiției de delapidare cu prevederile art. 191 alin. (1) „Delapidarea averii străine” inclus la Capitolul VI „Infrațiuni contra patrimoniului” din Codul penal, precum și cu dispozițiile art. 4 alin. (3) din Directiva (UE) 2017/1371.	Precizare. A se vedea raționamentele expuse la punctul 6 din prezentul tabel.
Centrul de Armonizare a Legislației	25	În ceea ce privește transpunerea dispozițiilor Directivei (UE) 2017/1371, proiectul național transpune necorespunzător dispozițiile Directivei PIF prin actul național examinat, în speță, a art. 3 (2) (d) din actul UE, conform celor menționate infra.	Precizare. A se vedea raționamentele expuse la punctul 3 din prezentul tabel.
	26	<p>Reieșind din metodologia de armonizare a actelor naționale cu cele UE, menționăm despre obligativitatea transunerii definițiilor prevăzute de actul UE. Astfel, definițiile prevăzute în art. 2 (1) „interesele financiare ale Uniunii”, „persoană juridică” în sensul Directivei PIF trebuie transpuse integral și literal în legislația națională.</p> <p>În context, remarcăm că noțiunea de „interese financiare ale UE” nu este preluată de legislația națională, iar noțiunea de „fonduri externe” nu acoperă toate veniturile, cheltuielile și activele care sunt cuprinse în, sunt colectate în sau sunt datorate atât la bugetul Uniunii, cât și la bugetele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii înființate în temeiul tratatelor sau bugetele gestionate sau monitorizate direct sau indirect de acestea.</p>	<p>Precizare.</p> <p>În conformitate cu art. 126¹ din Codul penal, „prin mijloace din fonduri externe se înțeleg resursele financiare și materiale alocate în calitate de granturi, subvenții, credite, donații, împrumuturi, ajutor umanitar de către alte state, Comunitatea Europeană sau instituții, organizații și asociații internaționale, persoane fizice sau juridice străine, garantate sau contractate de către stat, precum și cele nerambursabile”.</p> <p>Legiuitorul folosește în această definiție sintagma „Comunitatea Europeană”. Totuși, reținem că definiția actuală de la art. 126¹ poate genera dificultăți la interpretare și la o apreciere obiectivă dacă satisface sau nu exigențele Directivei, or nu este clar dacă această sintagmă se referă:</p> <p>a) exclusiv la bugetul Uniunii Europene sau b) atât la bugetul Uniunii Europene, cât și la bugetele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii înființate în temeiul tratatelor</p>

			<p>sau bugetele gestionate sau monitorizate direct sau indirect de acestea.</p> <p>Din aceste considerente, pentru a corespunde prevederii de la art. 2 alin. (1) lit. (a) a Directivei (UE) 2017/1371, art. 126¹ din Codul penal a fost revizuit.</p> <p>În acest sens, la art. 126¹ din Codul penal textul „Comunitatea Europeană”, a fost substituit cu textul „Uniunea Europeană”.</p> <p>Noțiunea de la art. 126¹ din Codul penal „fonduri externe” este inserată în ipotezele infracțiunilor. De aceea, pentru a fi aplicabilă și „mijloacelor alocate de către Uniunea Europeană”, se impune extinderea semnificației de „fonduri externe”, care de altfel detaliază componența „mijloacelor alocate de către Uniunea Europeană”, fără a prelua <i>ad litteram</i> terminologia de „interese financiare ale Uniunii”.</p> <p>În acest sens, art. 126¹ alin. (2) din Codul penal va respecta spiritul noțiunii de „interese financiare ale Uniunii” prevăzut la art. 2 alin. (1) lit. a) al Directivei (UE) 2017/1371.</p> <p>Cât ține de noțiunea de „persoană juridică” prevăzut la art. 2 alin. (1) lit. b) al Directivei (UE) 2017/1371, nu este necesară de a fi preluată pentru transpunere, atât timp cât regimul juridic al persoanei juridice în legislația Republicii Moldova este reglementat de Capitolul II, Titlul II, Cartea întâii din Codul civil, or însăși din noțiunea de „persoană juridică” din Directivă se evidențiază că „[...]”</p>
--	--	--	--

		<i>entitate care are personalitate juridică în temeiul dreptului aplicabil [...]</i>
27	La fel, autorul modifică art. 332 ² din Codul penal prin definirea „delapidării mijloacelor din fonduri externe” prin prisma definiției actului UE „deturnare de fonduri”. Totuși, în contextul în care, cadrul normativ național nu definește noțiunea de „interesele financiare ale Uniunii” în corespunderea cu prevederile art. 2 (1), nu poate fi constatată transpunerea acestor norme la nivel național .	Precizare. A se vedea observațiile expuse la punctul 6 și 26 din prezentul tabel.
28	În ceea ce privește transpunerea prevederilor art. 3 din actul UE, menționăm că completările propuse la art. 332 ¹ coroborat cu prevederile naționale existente din articolul dat și art. 240, nu asigură transpunerea corespunzătoare a prevederilor din art. 3 (2) (a), (b) și (c) din actul UE. Astfel, cadrul național nu definește separat frauda care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii: în legătură cu cheltuielile aferente achizițiilor, cel puțin dacă este săvârșită pentru a obține un profit ilegal pentru autor sau pentru altă persoană, prin cauzarea unei pierderi în ceea ce privește interesele financiare ale Uniunii, precum și în legătură cu alte venituri decât cele obținute din propriile resurse de TVA menționate la litera (d).	Precizare. Optica legislației naționale presupune aplicarea art. 240 și 332 ² , precum și art. 332 ¹ din Codul penal indiferent dacă infracțiunile, prevăzute de aceste articole, sunt săvârșite în legătură cu cheltuielile care nu sunt aferente achizițiilor (așa cum se menționează în art. 3 alin. (2) lit. (a) din Directivă) sau nu (așa cum se menționează în art. 3 alin. (2) lit. (b) din Directivă). Nu considerăm necesar ca, în Codul penal al Republicii Moldova, să se facă o astfel de diferențiere. În context, menționăm că o asemenea diferențiere nu se face nici în legislația unor state membre ale Uniunii Europene (de exemplu, în: art. 181-185 din Legea României nr. 78 din 08.05.2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție; art. 248a și 254b din Codul penal al Bulgariei; sect. 260 din Codul penal al Cehiei; sect. 323a din Codul penal al Olandei; § 261-263 din Codul penal al Slovaciei; art. 229 din Codul penal al Sloveniei). Nu au putut fi identificate norme penale din legislația statelor membre ale Uniunii Europene, în care să se facă diferențierea sus-menționată.

	<p>29 Prin completarea Codului Penal cu art. 244⁴, care se referă la incriminarea penală a faptei de fraudare a sistemului comun privind taxa pe valoare adăugată, pare să se asigure transpunerea literală a art. 3 (2) (d) din actul UE, care identifică ca infracțiune fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene în ceea ce privește veniturile obținute din propriile resurse de TVA și care implică un prejudiciu total de cel puțin 10 000 000 EUR. Totuși, transpunerea realizată prin proiect a prevederii UE este una necorespunzătoare și nu asigură realizarea scopului declarat al actului UE. Acest lucru este justificat prin faptul că obiectul de reglementare al actului UE se referă la protejarea intereselor financiare ale UE, care reprezintă „toate veniturile, cheltuielile și activele care sunt cuprinse în, sunt colectate în sau sunt datorate la: (i) bugetul Uniunii; (ii) bugetele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii înființate în temeiul tratatelor sau bugetele gestionate sau monitorizate direct sau indirect de acestea”. În context, infracțiunea introdusă în CP prin art. 244⁴ se referă doar la fraudarea sistemului comun privind taxa pe valoare adăugată a resurselor bugetului Uniunii Europene, nu și la alte elemente constitutive ale intereselor financiare ale UE. Evidențiem că, art. 2 (2) din actul UE, suplimentar, indică că infracțiunea de fraudare a sistemului TVA pe lângă caracterul transfrontalier trebuie să fie „legată de teritoriul a două sau mai multe state membre UE”, element care nu a fost reținut de proiectul național.</p>	<p style="text-align: center;">Precizare</p> <p>A se vedea raționamentele expuse la punctul 3 din prezentul tabel.</p>
--	---	---

	<p>30</p> <p>Totodată, examinând elementele Tabelului de concordanță prezentat, prin care anumite prevederi existente în CP al RM sunt calificate ca compatibile cu Directiva UE, expunem următoarele.</p> <p>Toate infracțiunile existente în Codul Penal, menționate de către autor în Tabelul de concordanță, precum: spălarea banilor, (art. 4 (1) din Directiva PIF), corupția pasivă și activă (art. 4 (2) din Directiva PIF), deturnarea de fonduri (art. 4 (3) din Directiva PIF), instigarea, complicitatea și tentativa (art. 5 din Directiva PIF), la moment, nu pot fi calificate că asigură implementarea prevederilor din Directivă. Astfel, potrivit constatărilor Comisiei prezentate în Raportul referitor la punerea în aplicare a Directivei (UE) 2017/1371, în contextul identificării, incriminării și evidenței clare a infracțiunilor comise împotriva intereselor financiare ale UE, reieșind din elementele specifice ale infracțiunilor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii (caracterul transfrontalier, subiecții infracțiunii (care includ pe lângă funcționarii naționali și funcționari ai UE, precum și ai instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii, prejudiciul total interstatal/interinstituțional comun)³, considerăm că modificările normative naționale propuse nu sunt suficiente și nu înglobează toate măsurile normative necesare ce se impun în vederea transpunerii Directivei PIF.</p> <p>Art. 6 - 9 din Directiva PIF stabilesc norme minime privind sancțiunile penale pentru persoanele juridice și persoanele fizice. În context, deși actul național modifică art. 240 al Codului penal și stabilește pedeapsa cu închisoarea de până la 4 ani, în corespundere cu prevederile UE, reieșind din definiția generică și selectivă a infracțiunilor prevăzute la art. 3 - 6 din actul UE, precum și calificările cadrului normativ național prezentate de către autor în Tabelul de concordanță, la moment, nu poate fi constatată o transpunere completă și corectă a normelor europene menționate.</p>	<p>Precizare</p> <p>Dispozițiile art. 243, 324, 325 din Codul penal sunt compatibile cu prevederile din art. 4 din Directivă.</p>
--	---	--

**Obiecțiile și propunerile
prezentate în conformitate cu prevederile pct. 201
din Regulamentul Guvernului aprobat prin Hotărârea nr. 610/2018**

<p>Procuratura Generală</p>	<p>31</p>	<p>Apreciind importanța alinierii cadrului normativ național la acquis-ul Uniunii Europene, exprimăm pe această cale susținerea versiunii definitive a proiectului de lege per se.</p> <p>Totodată, ținând cont de faptul că modificările propuse vizează legislația penală, punctăm că acuratețea, claritatea și previzibilitatea acestora urmează să atingă cel mai înalt grad, în vederea evitării consecințelor defavorabile asupra drepturilor și libertăților persoanelor vizate în cadrul procedurilor penale, precum și în vederea asigurării unor garanții suficiente și efective.</p> <p>Astfel, apreciind conținutul proiectului, prin prisma principiilor activității de legiferare prevăzute de art.3 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în limita competențelor legale, expunem obiecțiile și propunerile indicate infra:</p> <p>Redacția propusă pentru alin.(3) art.244 din Codul penal, transpune literalmente prevederile art. 3 alin. (2) lit. c) pct.(i), (ii) și (iii) din Directiva (UE)2017/1371 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene prin mijloace de drept penal.</p> <p>Totuși, pentru asigurarea cerințelor de calitate a legii (claritatea și previzibilitatea) considerăm că, incriminarea modalităților enumerate la lit.b) și c) alin.(3) art.244 din proiect, urmează a fi precedate de ajustarea legislației extra penale, în principal legislația fiscală care să precizeze „obligațiile specifice” ale contribuabililor (lit.b) alin.(3)) precum și cazurile/condițiile de utilizare necorespunzătoare a unui beneficiu obținut în mod legal (lit.c) alin.(3)) sau, după caz, utilizarea în proiect a unor noțiuni specifice legislației naționale în materie.</p>	<p style="text-align: center;">Precizare</p> <p><i>Ab initio</i> trebuie de accentuat că Republica Moldova nu participă, deocamdată, la formarea părții de venituri a bugetului Uniunii Europene. Transpunerea în legea penală a Republicii Moldova a prevederii de la art. 3 alin. (2) lit. (c) din Directivă va avea efect numai după ce țara noastră va deveni membră a Uniunii Europene. În acest context, reglementarea în legislația extra penală a unor obligații specifice, la această etapă este prematură și implică un set amplu de măsuri legislative la nivelul legislației fiscale.</p>
<p>Procuratura Anticorupție</p>	<p>32</p>	<p>Procuratura Anticorupție a recepționat și studiat proiectul de Lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p>

	<p>nr.985/2002 (<i>combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene</i>), inițiativă legislativă înregistrată la Cancelaria de Stat cu numărul unic 967/MJ/2023, ca rezultat formulând următoarele obiecții și propuneri de îmbunătățire.</p> <p>Art. I. Articolul 126¹. Se propune următoarea redacție pentru noțiunea de la alin.(2) din articolul 126¹:</p> <p>(2) prin fonduri Europene se înțelege toate veniturile, cheltuielile și activele care sunt cuprinse în, sunt colectate în sau sunt datorate la:</p> <p>a) bugetul Uniunii Europene; b) bugetele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii Europene înființate în temeiul tratatelor sau bugetele gestionate sau monitorizate direct sau indirect de acestea.</p>	<p>Formula propusă în proiect la art. 126¹ alin. (2) este o parte complementară a noțiunii de mijloace din fonduri externe, consacrand separat ce se cuprinde în mijloacele alocate de către Uniunea Europeană. Or, legiuitorul folosește în definiția de la alin. (1) sintagma „Comunitatea Europeană”, astfel încât, nu este clar dacă această sintagmă se referă:</p> <p>a) exclusiv la bugetul Uniunii Europene <i>sau</i> b) atât la bugetul Uniunii Europene, cât și la bugetele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii înființate în temeiul tratatelor sau bugetele gestionate sau monitorizate direct sau indirect de acestea.</p> <p>Astfel, considerăm că nu poate fi preluată definiția exactă din Directivă, ținând cont de construcția juridico-penală a normelor de incriminare de la art. 240, 332¹ și 332², care face inaplicabile ipotezele care vizează cheltuielile datorate la bugetul UE, prin urmare modificările propuse nu pot fi reținute.</p>
33	<p>Articolul 240.</p> <p>Aferent modalităților prevăzute de legiuitor pentru art.240, ar fi posibil completarea art.332¹ cu un nou aliniat, (1¹) în redacția următoare:</p> <p>Articolul 332¹. (1¹)Utilizarea necorespunzătoare sau în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate inițial, fondurile Europene, alte fonduri externe sau împrumuturile interne, în proporții considerabile, dacă fapta nu constituie o sustragere, (2) Faptele prevăzute la alin.(1) și (1¹)</p>	<p>Precizare</p> <p>Integrarea modalităților normative de la art. 240 într-un alineat distinct la art. 332¹ ar abunda norma de incriminare și ar crea neconcordanțe cu titlul articolului, dar totodată nu considerăm a fi cea mai reușită soluție, având în vedere obiectul material al infracțiunii.</p>

	<p>(3) Faptele prevăzute la alin.(1)-(2) săvârșite: a) în proporții deosebit de mari; b) în interesul sau de către un grup criminal organizat sau de către o organizație criminală.</p>	
<p>34</p>	<p>În altă ordine de idei, modalitățile normative de incriminare expuse în prezent la art.240 necesită a fi revăzute într-o nouă redacție, care considerăm că urmează a fi trecută în Capitolul XV-Infrațiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică, în modalitatea expusă infra.</p> <p>(1) Utilizarea necorespunzătoare sau în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate inițial, fondurile Europene, alte fonduri externe sau împrumuturile interne, în proporții considerabile, dacă fapta nu constituie o sustragere, se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 5000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani.</p> <p>(2) Faptele prevăzute la alin.(1) săvârșite: a) în proporții mari; b) săvârșite de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional cu folosirea situației de serviciu se pedepsesc cu amendă în mărime de la 4000 la 5000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 6000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani</p> <p>(3)Faptele prevăzute la alin.(1) sau (2), săvârșite:</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Nu considerăm judicios transferarea normei de la art. 240 în Capitolul XV întrucât norma de incriminare de la art. 240 nu este o infracțiune clasică ce atentează la buna desfășurare a activității publice. Mai mult ca atât, reieșind din obiectul material al infracțiunii (granturi subvenții, credite, etc), precum și din obiectul juridic special, regăsirea acesteia în Capitolul privind infracțiunile economice este justificată. Prin urmare art. 240 va avea următorul cuprins: „Articolul 240. Utilizarea necorespunzătoare a mijloacelor din împrumuturile interne sau din fondurile externe (1) Utilizarea în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate inițial, a mijloacelor din împrumuturile interne sau din fondurile externe, a subvențiilor, donațiilor, ajutoarelor umanitare, granturilor ori a creditelor, în proporții considerabile, dacă fapta nu constituie o sustragere, se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 5000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani. (2) Fapta prevăzută la alin.(1) săvârșită:</p>

	<p>a) în proporții deosebit de mari; b) în interesul sau de către un grup criminal organizat sau de către o organizație criminală</p> <p>se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 6000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 5 la 10 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de la 4 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 4 la 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.</p> <p>Redarea de către legiuitor în varianta actuală a dispozițiilor de incriminare prevăzute de art.240 alin.(1) până la alin.(3), se referă de fapt la acțiuni îndreptate împotriva aceluiași obiect material și care se încadrează în noțiunea prezentată în art.126¹, însă nu este clar raționamentul juridic, pentru care s-a optat anterior, de a diviza sub forma de agravare a incriminării, în situația în care este pus în discuție același obiect la care se atentează.</p> <p>Prin varianta prezentată supra, în primul rând se aliniază modalitatea de incriminarea de la alin.(1) cu dispozițiile Directivei (UE) 2017/1371 din 05.07.2017, art.3 alin.(2) lit. a) pct. (iii), lit. b) pct. (iii), considerate drept fraude acțiunile de „<i>utilizarea necorespunzătoare a unor astfel de fonduri sau active în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate inițial...</i>”.</p> <p>La fel, art.7 alin.(4) din Directiva (UE) 2017/1371, indică asupra faptului că autoritățile naționale instituie răspunderea penală pentru un prejudiciu real survenit sau un avantaj care depășește 10 000 EUR, iar pentru alte urmări prejudiciabile plasate sub acest prag valoric, statele pot să prevadă răspundere de altă natură decât cea penală. În acest context, ar fi rațional de instituit răspunderea contravențională.</p>	<p>a) în proporții mari; b) de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional cu folosirea situației de serviciu</p> <p>se pedepsesc cu amendă în mărime de la 4000 la 5000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 6000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani</p> <p>(3) Faptele prevăzute la alin.(1) sau (2), săvârșite:</p> <p>a) de o persoană cu funcție de demnitate publică cu folosirea situației de serviciu; b) în proporții deosebit de mari; c) de către un grup criminal organizat sau de către o organizație criminală, ori în favoarea acestora,</p> <p>se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 6000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 5 la 10 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de la 4 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 4 la 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice”</p>
--	---	---

	<p>Reieșind din cuantumul proporțiilor mari prevăzute de legiuitor la art.126, care constituie mai mult de 20 salarii medii lunare pe economie prognozate și depășește pragul minim instituit de Directivă, considerăm că incriminarea proporțiilor considerabile se încadrează în standardul impus de actul internațional.</p> <p>O consecutivitate logică a incriminării în forma agravată în funcție de subiecți, propunem a fi preluat raționamentul instituit la infracțiunile din capitolul XV Infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică.</p>	
35	<p>Articolul 332¹.</p> <p>Se propune următoarea redacție pentru aliniatul (1) de la articolul 332¹:</p> <p>(1)Folosirea sau prezentarea de documente ori declarații false, incorecte sau incomplete, precum și neprezentarea cu bună știință a unor astfel de informații cu încălcarea unei obligații din actele normative, dacă fapta are ca rezultat deturnarea sau reținerea, pe nedrept de fonduri Europene sau alte fonduri externe, în proporții considerabile,</p> <p>Referitor la modalitățile actuale de incriminare de la alin.(1), propunem renunțarea la sintagmele „<i>primirea aprobărilor sau garanțiilor necesare acordării finanțărilor obținute sau garantate din fonduri externe</i>” în situația în care infracțiunea este una de rezultat iar etapele activității infracționale discutate, îndreptate spre obținerea de fonduri externe, îmbracă forma pregătirii sau tentativei care la fel sunt incriminate de legislația penală națională și cerute de art.5 din Directiva (UE) 2017/1371.</p> <p>În altă ordine de idei, odată ce autorul optează pentru excluderea variantei tip de incriminare de la art.332² exprimată prin „<i>refuzul de a restitui fondurile externe</i>”, se impune instituirea unui mecanism de protecție a acestui tip de relații sociale, în</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Dispoziția art. 332¹ alin. (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1)Folosirea sau prezentarea de documente ori declarații false, incorecte sau incomplete, precum și neprezentarea cu bună știință a unor informații cerute potrivit prevederilor legale pentru obținerea de fonduri, dacă fapta are ca rezultat obținerea frauduloasă a mijloacelor din fondurile externe.”</p> <p>În partea ce ține de stabilirea pragului valoric reținem că art.7 alin.(4) este o dispoziție discreționară, iar redacția propusă la art. 332¹ conferă o protecție sporită a intereselor financiare ale Uniunii, indiferent dacă a survenit un prejudiciu semnificativ în sensul Directivei sau nu. În același context, ținem să precizăm că fraudele care implică prejudicierea intereselor financiare ale Uniunii Europene sunt de o complexitate majoră, iar investigarea acestora necesită competențe profesionale deosebite, astfel încât trecerea în sfera contravențională a faptelor care nu ating proporțiile considerabile</p>

	<p>varianta prezentată pentru norma de la art.332¹ „reținerea pe nedrept de fonduri externe”.</p> <p>În partea ce se referă la sintagma „<i>precum și neprezentarea cu bună știință a unor astfel de informații cu încălcarea unei obligații din actele normative</i>” propusă pentru alin.(1), se urmărește transpunerea unor modalități de incriminare dictate de dispozițiile art.3 alin.(2) lit. a) pct. (ii) și lit. b) pct. (ii) din Directiva (UE) 2017/1371, care se referă la faptele de „<i>nedivulgarea de informații, cu încălcarea unei obligații specifice, având același efect</i>”.</p> <p>Cu referire la pragul valoric pentru care se impun a fi incriminate faptele în materia penală, se rețin explicațiile făcute pentru art.240.</p>	<p>ar putea determina efectuarea unor investigații incomplete și ineficiente care nu vor avea o finalitate.</p>
<p>36</p>	<p>Articolul 332².</p> <p>Se propune următoarea redacție pentru articolul 332²:</p> <p>(1) Delapidarea mijloacelor din fondurile străine, adică sustragerea sau dispunerea contrar actelor normative, de fondurile Europene sau alte fonduri externe în proporții considerabile, de către persoana căreia i-au fost încredințate în baza unui titlu și cu un anumit scop,</p> <p>(2) Aceeași faptă săvârșită:</p> <p>a) în proporții mari;</p> <p>b) de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional cu folosirea situației de serviciu</p> <p>(3) Faptele prevăzute la alin.(1) și (2) săvârșite:</p> <p>b) în proporții deosebit de mari;</p> <p>c) de către sau în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Formula propusă în proiectul de lege reflectă într-o manieră clară și suficientă norma de transpunere, respectând în același timp abordarea legiuitorului în privința instituirii agravantelor și a regimului lor sancționator. Totodată, menționăm că nereținerea acestei propuneri este în unison cu elementele acceptate parțial de la punctele precedente din prezentul tabel.</p>

		<p>Cu referire la pragul valoric pentru care se impun a fi incriminate faptele în materia penală, se rețin explicațiile făcute pentru art.240.</p> <p>Propunerea de expunere a agravantei de la alin.(2) lit. b), în funcție de subiecți, prin renunțarea la agravanta actuală de incriminare de la alin.(3), se rețin explicațiile făcute pentru art.240.</p>	
	37	<p>Suplimentar, aferent chestiunilor constatate ce depășesc conceptual prezentul proiect de modificare și care se referă la transpunerea art.3 lit. d) din Directiva (UE) 2017/1371, în partea ce se referă la veniturile obținute din propriile resurse de TVA, se impune o reglementare în acest sens în legea penală.</p>	<p>Precizare</p> <p>Prevederea de la art.3 lit. d) din Directiva (UE) 2017/1371 nu este aplicabilă Republicii Moldova, deoarece în Codul fiscal al Republicii Moldova lipsesc dispozițiile legale care ar reglementa sistemul comun al taxei pentru valoarea adăugată. Transpunerea art.3 lit. d) din Directivă este condiționată de transpunerea Directivei 2006/112/CE a Consiliului Uniunii Europene din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată.</p> <p>În consecință, este prematură propunerea de adoptare a unor modificări legislative la Codul penal care ar incrimina faptele prevăzute la art. lit. d) din Directivă.</p>
	38	<p>Totodată, având în vedere pragul valoric de la care intervine răspunderea penală pentru operațiuni cu fonduri, se impune instituirea mecanismului de atragere la răspundere contravențională pentru faptele de rezultat, unde cuantumul prejudiciului survenit, nu se ridică la mărimea proporțiilor considerabile.</p>	<p>Precizare</p> <p>Luând în considerare faptul că propunerea instituirii cuantumului în mărimea proporțiilor considerabile pentru prejudiciul survenit nu a fost reținută, propunerea de modificare a legislației contravenționale nu este incidentă.</p>
Ministerul Afacerilor Interne	39	<p>Ministerul Afacerilor Interne a examinat proiectul de lege privind modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene), număr unic - 967/MJ/2023, autor</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Remarcăm că norma propusă la art. 244 alin. (3) nu prevede toate elementele laturii obiective pe care le impune Directiva. În acest context,</p>

	<p>Ministerul Justiției, și comunică despre susținerea conceptuală a acestuia, având în vedere următoarele propuneri și recomandări.</p> <p>1. Se propune ca art. 244 alin. (3) să aibă următorul conținut „(3) Prezentarea de declarații sau documente false, incorecte sau incomplete, necomunicarea de informații, utilizarea necorespunzătoare a unui beneficiu obținut în mod legal, fapte ce presupun încălcarea unei obligații specifice și care au determinat diminuarea veniturilor vărsate în bugetul Uniunii Europene sau în bugetele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii înființate în temeiul tratatelor sau în bugetele gestionate sau monitorizate direct sau indirect de acestea, ce au cauzat daune în proporții mari se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 11000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 16000 la 20000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”.</p> <p>În prezent, normele conținute în Codul penal sunt elaborate după un model ce, în literatura de specialitate, este întâlnit sub denumirea de structura logico-juridică a normei. Astfel, normele au, de cele mai multe ori, o structură trihotomică, adică sunt formate din ipoteză, dispoziție și sancțiune. Bineînțeles, în unele cazuri ipoteza nu este atât de evidențiată, dar de fiecare dată norma este formată din dispoziție și sancțiune. Formula propusă respectă structura logico-juridică a normei astfel încât organelor de drept le va fi facilă aplicarea prevederilor legale, or varianta înaintată exprimă simplu faptele, consecințele și, respectiv, sancțiunea.</p>	<p>atragem atenția că Directiva incriminează nu doar prezentarea de declarații sau documente false, dar implicit și utilizarea acestora. Totodată, necomunicarea de informații trebuie să fie însoțită de încălcarea unei obligații specifice pentru a putea fi reținută infracțiunea. În cazul includerii elementelor menționate, norma de incriminare ar fi aglomerată și în același timp dificilă de interpretat, prin urmare optăm pentru o transpunere cât mai fidelă a dispozițiilor Directivei, asigurând totodată și criteriile de calitate a legii penale.</p>
40	<p>Subsecvent, se menționează că unele dintre propunerile și recomandările Ministerului Afacerilor Interne formulate prin avizul cu nr. 38/5045 din 8 noiembrie 2023 (prima avizare), nu au fost reflectate în sinteză, chiar dacă art. 32 alin. (6) din Legea nr.</p>	<p style="text-align: center;">Precizare</p> <p>Includerea în sinteză a unor observații reflectate în avizul Ministerului Afacerilor Interne nr. 38/5045 din 8 noiembrie 2023 a fost omisă</p>

		100/2017 cu privire la actele normative consfințește că în urma avizării și consultării publice, autorul proiectului actului normativ întocmește sinteza, care include obiecțiile și propunerile autorităților publice și recomandările reprezentanților societății civile, conform unuia dintre modelele prevăzute în anexa nr. 2.	neintenționat, care cel mai probabil se datorează unei erori tehnice în procesul de întocmire a tabelului de sinteză și inserare a propunerilor și obiecțiilor. Cu toate acestea, reținem că observațiile la care se face referire vizau modificările de la art. 244 ⁴ , care au fost excluse din proiect, prin urmare nu mai prezentau relevanță.
Ministerul Finanțelor	41	În urma examinării proiectului, se atestă faptul că propunerile înaintate de către Ministerul Finanțelor nu s-au regăsit în conținutul acestuia, motiv din care reiterăm despre susținerea în continuare a acestora, expuse în avizul nr.04/01-06/1000 din 14.11.2023. Totodată, precizăm că proiectul de lege vizează doar veniturile, însă Directiva UE 2017/1371 din 05.07.2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal vizează și cheltuielile, și TVA separat. Astfel, proiectul de lege urmează a fi completat cu aceste 2 componente.	Precizare Reiterăm observațiile expuse anterior în privința propunerilor prezentate în avizul Ministerului Finanțelor nr.04/01-06/1000 din 14.11.2023.
Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor	42	Referitor la completarea art. 244 cu alin. (3) din Codul penal, apreciem critic transpunerea fidelă și ruptă din context al art. 3, alin. (2), lit. c), pct. (i), (ii) și (iii) din Directiva (UE) 2017/1371 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene prin mijloace de drept penal, deoarece terminologia utilizată în proiectul înaintat spre examinare nu este constantă, uniformă și nu corespunde celei utilizate în alte acte normative, fapt ce determină riscuri de interpretare necorespunzătoare ce nu vor oferi soluții juridice de aplicare a normei de drept în sensul exact al acesteia. Corespunzător, ținem să menționăm faptul că potrivit indicațiilor metodologice privind regulile de tehnică legislativă, adoptate de către Ministerul Justiției este stipulat că directivele Uniunii Europene nu impun statelor obligația de a prelua sau de a utiliza	Nu se acceptă În opinia autorului proiectului modificările propuse respectă criteriile de calitate a legii și nu deviază substanțial de la terminologia cadrului normativ intern. Cu referire la regimul juridic al declarațiilor sau documentelor false, reținem că acesta trebuie de corelat cu cadrul circumstanțial al normei de incriminare de la art. 244 alin. (3) și anume orice declarație sau document fals care fiind utilizat, a prejudiciat în proporții considerabile interesele financiare ale Uniunii Europene. Or, nu este clar raționamentul observației prezentate și motivele trimiterii la art. 352 ¹ din Codul penal. Mai mult

	<p>terminologia stabilită în aceste directive, ci doar de a ține cont de cerințele reglementărilor care se conțin în astfel de instrumente, precum în același sens s-a specificat că prevederile UE urmează a fi transpuse într-o formă care să corespundă sistemului juridic național, păstrând esența, semnificația și scopul prevederilor UE. Totodată, art. 54 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative stipulează expres că, textul proiectului actului normativ se elaborează cu respectarea mai multor reguli, precum terminologia utilizată în conținutul proiectului este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative și autorul utilizează noțiuni care să corespundă terminologiei juridice.</p> <p>Pe de altă parte, principiul legalității reglementat la art. 3, alin. (2) din Codul penal stabilește, interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise.</p> <p>Propunerea de completare al articolului 244, cu alineatul (3) din Codul penal prevede termeni nedefiniți precum „utilizarea sau prezentarea de declarații sau documente false”, „nedivulgarea de informații, cu încălcarea unei obligații specifice”, „utilizarea necorespunzătoare a unui beneficiu obținut în mod legal”.</p> <p>Considerăm că autorul urmează să se determine la ce fel de declarații sau documente false se referă, or conform art. 352¹ din Codul penal, falsul în declarații reprezintă:</p> <p>(1) declarația necorespunzătoare adevărului, făcută unui organ competent în vederea producerii unor consecințe juridice, pentru sine sau pentru o terță persoană, atunci când, potrivit legii sau împrejurărilor, declarația servește pentru producerea acestor consecințe,</p> <p>(2) includerea intenționată a unor date incomplete sau false, neinclusiunea intenționată a unor date în declarația de avere și interese personale.</p> <p>În aceeași ordine de idei, adică de neclaritate la ce se referă autorul prin reglementarea de la art. 244, alin. (3), lit. a), este necesar să</p>	<p>ca atât, sintagma „documente false” este folosită și în textul art. 190 din Codul penal și nu a generat dificultăți de interpretare și calificare în practică.</p>
--	---	---

	<p>precizăm faptul că declarația necorespunzătoare, în sensul de la alin. (1), art. 352¹ din Codul penal ia forma unui înscris derivat din declarația falsă, astfel că autorul trebuie să clarifice situația în cazul în care se referă la înscrisuri oficiale întocmite în baza declarațiilor făcute în fața organelor competente sau la alte declarații.</p>	
<p>43</p>	<p>În continuare, referitor la nedivulgarea de informații, cu încălcarea unei obligații specifice, la ce se referă mai exact autorul proiectului, or în cazul în care persoana are obligația de comunicare a unor informații cerute de lege pe care nu o respectă, aceasta și presupune încălcarea unei obligații sau executarea necorespunzătoare a obligației de comunicare a informațiilor conform prevederilor legale, or altfel spus aceasta presupune existența unei obligații legale de informare, obligație care este încălcată prin inacțiunea făptuitorului care nu furnizează datele cerute în scopul eschivării de la executarea unei obligații prevăzute de lege, care a dus la diminuarea veniturilor vărsate în bugetul UE.</p> <p>Astfel că, încălcarea de la art. 244, alin. (3), lit. b) constă în inacțiunea de furnizare a datelor cerute potrivit legii, în scopul sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale de către persoanele fizice sau juridice, ceea ce presupune existența unei obligații legale de informare, obligație ce este încălcată prin inacțiunea făptuitorului care nu furnizează intenționat date privind veniturile sau cheltuielile ce au avut ca efect săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală.</p> <p>Conform art. 344 din Codul penal, divulgarea secretului de stat constituie infracțiune, iar art. 3 și art. 4 din Legea nr. 384/2023 privind protecția secretelor comerciale delimitează acțiunile care constituie dobândire, utilizare și divulgare ilegală a secretelor de cele săvârșite în mod legal.</p> <p>Corespunzător, dat fiind faptul că termenul de „divulgare”, este mai mult asociat cu o acțiune ilegală, deoarece prin divulgare se</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă parțial</p> <p>În vederea concordării cu propunerea modificare de la pct. 35 din prezentul tabel și uniformizării terminologiei, art. 244 alin. (3) din proiect lit. b) va avea următorul cuprins:</p> <p>„b) neprezentarea cu bună știință a unor informații cerute potrivit prevederilor legale”.</p>

	<p>înțelege darea în vileag fără drept a unor date de către persoana căreia i-au fost încredințate, din acest considerent ar fi oportună înlocuirea sintagmei „nedivulgarea de informații” de la lit. b) cu „neprezentarea informației conform condițiilor stabilite de lege”, astfel încât aceasta să corespundă și termenilor din alte acte normative, precum cele din Codul fiscal.</p> <p>Mai mult decât atât, întru asigurarea înlăturării generării divergențelor de interpretare este de precizat că potrivit cadrului normativ național pentru divulgarea informațiilor persoanele sunt preîntâmpinate despre survenirea răspunderii juridice.</p>	
44	<p>În ceea ce ține de sintagma „utilizarea necorespunzătoare a unui beneficiu obținut în mod legal”, trebuie să specificăm că norma este complexă și nu este bine înțeleasă, or nu este clar cum ar putea fi utilizat necorespunzător un beneficiu obținut legal care să ducă la diminuarea veniturilor.</p> <p>În cazul în care, autorul se referă la „omisiunea de includere intenționată în documentele contabile, fiscale și/sau financiare a operațiunilor efectuate sau a veniturilor realizate care au dus la diminuarea veniturilor vărsate în bugetul Uniunii Europene”, atunci urmează a fi respectată tehnica legislativă, astfel încât să fie asigurat faptul că conținutul proiectului se expune în limbă simplă, clară și concisă, pentru a se exclude orice echivoc de interpretare. Or, noțiunea de „utilizare necorespunzătoare a beneficiului”, nu este specifică domeniului fiscal, prin urmare, se propune expunerea acestuia în forma în care să corespundă termenilor utilizați în legislația națională.</p> <p>În contextul celor expuse, se propune autorului proiectului uniformizarea terminologiei utilizate în alte acte normative naționale, în vederea excluderii situațiilor de interpretare neunivocă a normelor aplicate.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>În contextul procesului de integrare europeană și de transpunere a aquis-ului comunitar trebuie să înțelegem că cadrul normativ al Uniunii este unul complex și conține mecanisme și instrumente cu care încă nu suntem familiarizați, dar care proiectează o gamă largă de situații în care normele propuse în proiect vor fi incidente. În acest context, cu referire la neclaritatea normei invocată de către autorul avizului, ținem să punem în lumină, cu titlu de exemplu, acordarea unor scutiri în partea ce ține de prestarea de servicii și livrarea de bunuri de către anumite organizații cu ocazia evenimentelor destinate strănerii de fonduri. Sub pretextul acestor evenimente, persoana transportă bunuri care într-un final nu sunt livrate la evenimentul de străneri de fonduri și deși obține beneficiul legal persoana urmărește un alt scop. În acest caz vorbim despre diminuarea veniturilor vărsate în bugetul Uniunii Europene și aplicabilitatea art. 244 alin. (3) lit. c).</p>

	45	La art. 332 ¹ din proiect, dat fiind faptul că la alin. (1) sintagma „obținerea frauduloasă” se substituie cu „deturnarea sau reținerea necuvenită”, la fel această modificare urmează a fi inclusă în denumirea infracțiunii, astfel că va fi redată, după cum urmează: „Articolul 332 ¹ . Deturnarea sau reținerea necuvenită a mijloacelor din fonduri externe”.	Precizare În vederea conservării terminologiei specifice cadrului normativ intern, s-a optat pentru păstrarea sintagmei „obținerea frauduloasă”, prin urmare nu se impune necesitatea modificării titlului articolului.
Uniunea Avocaților	46	Cu referire la proiectul definitivat al Legii pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene) (număr unic 967/MJ/2023), remis spre avizare repetată, comunicăm următoarele. La art. I pct. 2 din proiect, referitor la alin. (5) art. 240 Cod penal, propunem substituirea textului „alin. (1)-(4)” cu textul „alin. (1)-(3)”, or la alin. (4) art. 240 Cod penal sunt prevăzute componentele agravante ale infracțiunilor prevăzute la alin. (2) și (3).	Precizare A se vedea pct. 34 din prezentul tabel.
	47	La art. 244 alin. (3) cu care se propune completarea Codului penal, credem că trebuie să se regăsească într-un articol aparte, constituind o componentă de infracțiune separată, eventual cu alocarea unui capitol distinct al cărui obiect generic ar constitui infracțiunile ce atentează asupra bazelor economice a UE, sau legate de activitatea UE, fondurile Europene, etc. Or, potrivit alin. (1) art. 244 CP, evaziunea fiscală a întreprinderilor, organizațiilor este legată de bugetul țării și nu de bugetul UE. În acest context, se impune demarcarea expresă a faptelor ce atentează la bugetul public național de cele ce prejudiciază bugetul Uniunii Europene, acestea din urmă fiind de natură diferită. Totodată, conținutul alin. (3) propus prin proiect, nu pare să fie o evaziune fiscală clasică, care, de fapt, constă în includerea intenționată în documentele contabile, fiscale și/sau financiare, inclusiv în cele electronice, a unor date vădit denaturate privind veniturile sau cheltuielile care nu au la bază operațiuni reale ori	Precizare Având în vedere că Codul penal în Capitolul XV - Infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică, conține deja norme de incriminare aferente delapidării și obținerii frauduloase a mijloacelor din fondurile externe s-a considerat mai oportun remanierea acestora în spiritul Directivei, decât alocarea unui capitol distinct al cărui obiect generic ar constitui infracțiunile ce atentează asupra intereselor financiare ale Uniunii Europene. Exemple similare întâlnim în majoritatea legislațiilor penale ale statelor membre ale UE care au trecut deja controlul nivelului de transpunere al Directivei din partea Comisiei Europene. Admitem faptul că încadrarea alin. (3) în textul art. 244 nu este cea mai reușită soluție prin

	<p>care au la bază operațiuni ce nu au existat, fie prin tănuirea intenționată a unor obiecte impozabile, acte contabile, fiscale și/sau financiare, dacă suma cumulativă a impozitului, taxei prevăzute de Codul fiscal, contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii sau primei de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente unui an fiscal depășește 50 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.</p> <p>În context, potrivit modificărilor propuse prin completarea art. 244 Cod penal cu alin. (3), este vorba despre:</p> <p>„(3) Fapta exprimată în oricare dintre următoarele modalități, având ca efect diminuarea veniturilor vărsate în bugetul Uniunii Europene sau în bugetele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii înființate în temeiul tratatelor sau în bugetele gestionate sau monitorizate direct sau indirect de acestea, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari:</p> <ul style="list-style-type: none">a) utilizarea sau prezentarea de declarații sau documente false, incorecte sau incomplete;b) nedivulgarea de informații, cu încălcarea unei obligații specifice;c) utilizarea necorespunzătoare a unui beneficiu obținut în mod legal.”.<p>Deci, nu este vorba despre „date vădit denaturate privind veniturile sau cheltuielile care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat, fie prin tănuirea intenționată a unor obiecte impozabile, acte contabile, fiscale și/sau financiare.”.</p><p>Totodată, răspunderea pentru evaziunea fiscală la nivel intern este condiționată de situația: dacă suma cumulativă a impozitului, taxei prevăzute de Codul fiscal, contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii sau primei de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente unui an fiscal depășește 50 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.</p>	<p>prisma obiectului juridic special al normei de incriminare. Cu toate acestea, din perspectiva construcției logico-juridice a normei, alin. (3) consacră fapte specifice aferente evaziunii fiscale și își justifică amplasarea la art. 244.</p>
--	--	--

	<p>La modificarea propusă prin alin (3), răspunderea penală, deja, este condiționată de: „dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari” ceea ce în conformitate cu art. 126 alin. (1) CP:</p> <p>„depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.”.</p> <p>Totodată, potrivit art. 126 alin. (1/1) CP, se consideră proporții deosebit de mari valoarea bunurilor dobândite, primite, fabricate, distruse, poluate, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.</p> <p>Așadar, pentru răspunderea penală pentru infracțiunile de evaziune fiscală valoarea daunelor depășește 50 salarii medii pe economie prognozate, adică cu 10 salarii medii prognozate peste limita proporțiilor deosebit de mari, iar pentru răspunderea în temeiul alin. (3), potrivit modificărilor propuse, pentru fapta de diminuare a veniturilor vărsate în bugetul Uniunii Europene sau în bugetele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii înființate în temeiul tratatelor sau în bugetele gestionate sau monitorizate direct sau indirect de acestea, este suficient ca dauna să fie în proporții mari, adică să depășească doar 20 salarii medii pe economie prognozate, ceea ce în opinia noastră este disproporționat de puțin în raport cu daunele ce trebuie să survină pentru evaziunea fiscală.</p> <p>În acest context, este relevant că, potrivit prevederilor art. 3 alin. (2) lit. a) pct. Iii), art. 3 alin. (2) lit. b) pct. Iii) și art. 3 alin. (2) lit. c) pct. Iii) coroborate cu cele ale art. 7 alin. (3) din Directiva (UE) 2017/1371 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene prin mijloace de drept penal (în continuare – Directiva (UE) 2017/1371), anumite categorii de fapte prevăzute în Directivă și transpuse în art. 240</p>	
--	--	--

		din Codul penal sunt sancționate cu o pedeapsă maximă de cel puțin patru ani de închisoare atunci când implică un prejudiciu sau avantaj semnificativ (mai mult de 100 000 EUR).	
	48	Totodată, la alin. (3) art. 244, după cuvintele „dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari” propunem a fi completat cu cuvintele „săvârșită prin”.	Nu se acceptă Textul „fapta exprimată în oricare dintre următoarele modalități” din dispoziția art. 244 alin. (3) are conotația expresiei „săvârșită prin”, astfel considerăm modificarea propusă a fi de prisos.
	49	La art. 332/1 alineatul (1), autorul propune completarea după cuvântul „prezentarea” cu cuvântul „declarații”. Credem corect să se completeze alineatul (1), astfel încât: după cuvântul „prezentarea” să se completeze cu cuvântul „de declarații sau”.	Precizare A se vedea pct. 35 din prezentul tabel.
	50	Concomitent, în legătură cu propunerea autorului de a substitui cuvintele „obținerea frauduloasă” cu cuvintele „deturnarea sau reținerea necuvenită”, adică se are în vedere folosirea banilor în alte scopuri sau reținerea necuvenită, credem că cuvintele „reținerea necuvenită” nu este o formulare precisă. În acest mod se admit interpretări echivoce privind sensul noțiunii de „reținere”, locul/contul în care se „reține”, dacă este sau nu vorba despre reținerea în bugetul instituției, sau în alt buget/loc/cont, sau despre tergiversarea restituirii banilor.	Se acceptă Propunerea de substituție a cuvintelor „obținerea frauduloasă” cu cuvintele „deturnarea sau reținerea necuvenită” a fost exclusă din proiect.
Centrul de Armonizare a Legislației	51	Examinând versiunea actuală a proiectului de lege constatăm că acesta asigură transpunerea selectivă a actului UE, conform constatărilor de mai jos. Prin pct. 1 al proiectului este completat art. 126 ¹ al Codului Penal care include în definiția mijloacelor financiare alocate de către Uniune: bugetul Uniunii; bugetele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii Europene înființate în temeiul tratatelor sau bugetele gestionate sau monitorizate direct sau indirect de acestea în corespundere cu prevederile art. 2 (1) (a) al Directivei.	Se acceptă Clauza de armonizare a proiectului de lege va avea următorul cuprins: „Prezenta lege transpune art. 2 (1) (a) și art. 3 (2) (a) – (c) din Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal, nr. CELEX: 32017L1371, publicată în Jurnalul

	<p>Prin pct. 2 – 5 ale proiectului național, art. 240 (4) și (5), art. 244 (3) și (4), art. 332¹ (1) – (3), art. 332² (1) ale Codului Penal sunt modificate și completate în conformitate cu art. 3 (2) (a), (b) și (c) al Directivei în scopul implementării prevederilor art. 3 (1) și art. 8 ale actului UE, prin instituirea unui regim de sancționare mai aspru în cazul comiterii faptei de către un grup criminal organizat sau de către o organizație criminală.</p> <p>În context, evidențiem că transpunerea selectivă a dispozițiilor actului UE prin proiectul actului normativ național supus examinării este condiționată, inclusiv, de necesitatea stabilirii sancțiunilor pentru infracțiunile grave îndreptate împotriva sistemului comun privind TVA, care la rândul său, solicită măsuri suplimentare de ajustare a cadrului normativ național la prevederile Directivei 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată.</p> <p>Totodată, clauza de armonizare a proiectului se va expune în următoarea redacție:</p> <p>„Prezenta lege transpune art. 2 (1) (a) și art. 3 (2) (a) – (c) din Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal, nr. CELEX: 32017L1371, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L 198/29 din 28 iulie 2017.”</p>	<p>Oficial al Uniunii Europene seria L 198/29 din 28 iulie 2017.”</p>
--	--	---

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU